

Sposoby sprawdzania osiągnięć w edukacji wczesnoszkolnej

Założenia ogólne

Ocenianie w edukacji wczesnoszkolnej uwzględnia całościowy (holistyczny) rozwój ucznia, którego szczególnymi, ale nie jedynymi, przejawami są osiągnięcia szkolne.

Ocenianie uwzględnia:

- wszechstronny, indywidualny rozwój ucznia,
- jego aktywność poznawczą,
- jego rozwój w sferze wychowawczej.

Ocenianie na etapie edukacji wczesnoszkolnej stanowi integralny element procesu edukacyjnego, czyli odbywa się w sytuacjach naturalnych i właściwych dla dzieci, przede wszystkim w zabawie i realizacji zadań edukacyjnych.

Edukacja wczesnoszkolna jest realizowana w formie nauczania zintegrowanego, które oparte jest na potrzebie stałego diagnozowania osiągnięć rozwojowych ucznia, wspieranie funkcji stymulujących rozwój i odrzucenie funkcji selekcyjnych.

Jednym z podstawowych sposobów pozyskiwania informacji na temat rozwoju ucznia jest **systematyczna obserwacja prowadzone przez nauczyciela.**

Ocenianie w klasach I–III ma charakter bieżący, okresowy, klasyfikacyjny (na zakończenie roku szkolnego)

Ocenianie osiągnięć w edukacji wczesnoszkolnej polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu rozwoju ucznia w sferze:

- fizycznej,
- emocjonalnej,
- społecznej,
- poznawczej.

w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanego programu nauczania. Ocena w edukacji wczesnoszkolnej ma charakter opisowy.

Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o:

- wymaganiach niezbędnych do uzyskania oceny śródrocznej i rocznej w edukacji wczesnoszkolnej wynikających z podstawy programowej i realizowanego programu nauczania,
- metodach i formach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
- warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z poszczególnych obszarów edukacyjnych.

Cele i zadania kontroli i oceny na pierwszym etapie kształcenia

1. Zasadniczym celem oceny w edukacji wczesnoszkolnej jest:

- wspomaganie dziecka w rozwoju fizycznym, emocjonalnym, społecznym, poznawczym,
- gromadzenie, diagnozowanie i analizowanie informacji o osiągnięciach ucznia,
- określenie indywidualnych potrzeb uczniów; ich zainteresowań i uzdolnień oraz napotykanych trudności w uczeniu się i ich przyczyn,
- opisywanie rozwoju i postępów ucznia,
- obserwowanie i wspieranie szkolnej kariery dziecka, wzmacnianie jego naturalnej motywacji poznawania oraz kształcenie strategii uczenia się,
- uczenie umiejętności przyjmowania oceny jako elementu rzeczywistości, korzystania z niej w kształtowaniu obrazu samego siebie,
- wdrażanie do przestrzegania norm i zasad funkcjonowania w życiu, w różnych organizacjach i określonych społecznościach,
- sprawdzanie stopnia opanowania wiadomości, umiejętności i sprawności w odniesieniu do wymagań programowych.

Rola i rodzaje oceny

Monitorując systematycznie rozwój dziecka, nauczyciel gromadzi i analizuje informacje dotyczące:

- efektów edukacyjnych (wiedzy, umiejętności, sprawności, nawyków, postaw);
- umiejętności kluczowych, ponadprzedmiotowych;

- umiejętność rozwiązywania problemów,
- zainteresowań, uzdolnień, możliwości i predyspozycji;
- ograniczeń i uwarunkowań rozwojowych dziecka, ich przyczyn;
- cech osobowościowych, zachowań, sposobów reagowania w określonych sytuacjach;
- stosunku dziecka do podejmowania zadań, jego zaangażowania w realizację;
- funkcjonowania dziecka w różnych społecznościach, grupach społecznych.

Rola oceniania:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie,
- udzielanie uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu,
- dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Rodzaje ocen:

1. Wstępna ocena rozwoju ucznia (diagnoza wstępna)

Dokonujemy jej w klasie I na początku września. Dostarcza ona informacji o indywidualnych możliwościach i poziomie rozwoju fizycznego, społeczno, emocjonalnego i poznawczego dziecka warunkujących osiągnięcie sukcesów w edukacji szkolnej. Jest ona podstawą do wypracowania przez nauczyciela systemu pracy zapewniającego każdemu dziecku maksymalny rozwój.

2. Ocena bieżąca

W ocenie bieżącej uczeń otrzymuje potwierdzenie tego, co poprawnie wykonał, co osiągnął, w czym jest dobry, oraz wskazówki, co należy poprawić, co udoskonalić, nad czym jeszcze musi popracować. Nauczyciel natomiast otrzymuje informację o trafności i efektywności stosowanych metod, środków i organizacji zajęć, a w razie niskich wyników – sygnał, że należy je modyfikować, zmieniać.

Ocena bieżąca odbywa się każdego dnia w trakcie zajęć edukacyjnych i polega na stałym opisywaniu postępów ucznia. Ocenianie bieżące w klasach I–III ma charakter opisowy, oparty na słowie. Uczeń otrzymuje pisemną lub ustną informację o swoich osiągnięciach. Jako

ocenę wspierającą ocenianie bieżące, wprowadza się stosowanie skali ocen 1-6. **Stanowią one tylko formę nagrody, wzmocnienia, sygnału o zakończeniu zadania.** Przy ocenie cyfrowej nauczyciel może stosować + i -

Ocena celująca - wyrażona cyfrą 6

Otrzymuje ją uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie na poziomie wymagań wysokich,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji,
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych,
- doskonale posługuje się zdobytymi umiejętnościami,
- proponuje rozwiązania niekonwencjonalne,
- potrafi samodzielnie wnioskować, uogólniać i dostrzegać związki przyczynowo-skutkowe,
- osiąga sukcesy w konkursach, zawodach sportowych.

Ocena bardzo dobra - wyrażona cyfrą 5

Ocenę tę uczeń otrzymuje wówczas:

- jeżeli opanował umiejętności i wiadomości określone programem nauczania w danej klasie, na poziomie wymagań wysokich,
- sprawnie posługuje się zdobytymi umiejętnościami i wiadomościami, samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania,
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

Ocena dobra - wyrażona cyfrą 4

Ocenę dobrą uczeń otrzymuje wówczas:

- jeżeli opanował umiejętności i wiadomości określone programem nauczania w danej klasie, na poziomie wymagań średnich,
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje(wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne.

Ocena dostateczna - wyrażona cyfrą 3

Ocenę dostateczną uczeń otrzymuje wówczas:

- jeżeli opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania dla danej klasy na poziomie nie przekraczającym wymagań średnich,
- posiada braki w opanowaniu podstaw programowych, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez niego podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki,
- rozwiązuje (wykonuje) zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- korzysta z pomocy nauczyciela przy wykonaniu zadania.

Ocena dopuszczająca - wyrażona cyfrą 2

Ocenę dopuszczającą uczeń otrzymuje wówczas:

- jeżeli opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania dla danej klasy na poziomie nie przekraczającym wymagań niskich,
- wykonuje zadania pod kierunkiem nauczyciela, wymaga dodatkowego wyjaśnienia sposobu wykonania pracy,
- nie przestrzega limitów czasowych, nie kończy rozpoczętej pracy.

Ocena niedostateczna - wyrażona cyfrą 1

Ocenę niedostateczną uczeń otrzymuje wówczas:

- jeżeli opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania dla danej klasy na poziomie wymagań niskich,
- jeżeli braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy,
- nie jest w stanie rozwiązać(wykonać) zadania nawet o niewielkim - elementarnym stopniu trudności,
- odmawia wykonania zadania, nie próbuje, nie stara się, niszczy prace.

Przy ustalaniu oceny z zakresu edukacji plastycznej, muzycznej, technicznej, wychowania fizycznego nauczyciel bierze pod uwagę w szczególności wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki przedmiotu oraz jego predyspozycje i możliwości w tym zakresie.

W ocenianiu sprawdzianów, testów i indywidualnych kart badania umiejętności, nauczyciel kieruje się systemem przeliczania punktów na procenty i ocenia je w skali:

- **100 – 99 % - celujący**
- **98 – 91 % - bardzo dobry**
- **90 – 75 % - dobry**
- **74 – 51% - dostateczny**
- **50 - 31 % - dopuszczający**
- **30 - 0 % - niedostateczny**

Pisania z pamięci i ze słuchu oceniane są następująco (błędy I stopnia):

- **Celujący (6):** – 0 błędów
- **Bardzo dobry (5):** 1 błąd
- **Dobry (4):** 2 –3 błędy
- **Dostateczny (3):** 4-5 błędów
- **Dopuszczający (2):** 6 – 7 błędów
- **Niedostateczny (1):** 8 i więcej błędów

Oceny bieżące w formie skali ocen 1 – 6 systematycznie wpisywane są do elektronicznego dziennika zajęć. Nauczyciel stosując powyższą skalę ocen może dodać komentarz słowny lub pisemny odnoszący się do wymagań edukacyjnych dla poszczególnych klas.

3. Ocena podsumowująca: śródroczna i roczna

Ocena śródroczna i ocena roczna klasyfikacyjna jest oceną opisową. Redagowana pisemnie na koniec okresu/ roku szkolnego, informuje w sposób syntetyczny o osiągnięciach ucznia w danym okresie/ roku szkolnym oraz wskazania do dalszej pracy w zakresie :

- zachowania,
- osiągnięć z poszczególnych obszarów edukacyjnych,
- osiągnięć szczególnych.

Ocena zachowania

Ocenę zachowania dokonuje się poprzez obserwację zachowań uczniów w środowisku szkolnym i pozaszkolnym, w następujących sferach:

kultura osobista:

- stosunek do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły,
- kultura słowa, stosowanie zwrotów grzecznościowych,
- zachowanie się na lekcjach i przerwach,

obowiązkowość:

- przygotowanie do zajęć; przynoszenie podręczników, zeszytów, przyborów szkolnych, potrzebnych materiałów i pomocy do zajęć, odrabianie zadań,
- wywiązywanie się z podjętych obowiązków np. dyżurów klasowych, z funkcji przewodniczącego samorządu klasowego i innych
- systematyczność i punktualność w uczęszczaniu na zajęcia edukacyjne,
- dyscyplina na zajęciach,
- przestrzeganie regulaminów klasowych i szkolnych,

relacje z rówieśnikami:

- umiejętność współpracy z kolegami, pracy w grupie,
- umiejętność rzeczowej, uczciwej samooceny, dostrzegania błędów w swoim postępowaniu, postępy w pracy nad sobą,
- udzielanie pomocy koleżeńskiej na miarę swoich możliwości,

dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie

- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa wynikających z regulaminów klasopracowni, sali gimnastycznej, placu zabaw, boiska,

- przestrzeganie regulaminów wycieczek,
- respektowanie zarządzeń dyrekcji i obowiązków wynikających ze statutu,
- zachowanie zasad higieny osobistej i zdrowego odżywiania,
- dbałość o zdrowie swoje i innych.

umiejętność samodzielnej pracy w dobrym tempie

- stosunek do nauki – wysiłek, motywacja, uzyskiwanie wyników adekwatnych do możliwości, poprawianie ocen, aktywność na zajęciach,
- angażowanie się w działalność pozalekcyjną i społeczną /koła zainteresowań, przedmiotowe,
- udział w konkursach, zawodach sportowych, reprezentowanie szkoły na zewnątrz, praca w samorządzie szkolnym itp.

Ocena zachowania okresowa i końcoworoczna w klasach I-III jest oceną opisową. Ocena zachowania nie ma wpływu na ocenę osiągnięć i postępów ucznia.

Narzędzia służące gromadzeniu informacji i formy sprawdzania osiągnięć

Sposób, w jaki nauczyciel diagnozuje osiągnięcia edukacyjne dzieci, ich potrzeby, uzdolnienia, zainteresowania i trudności w uczeniu się oraz jak przekazuje informacje zwrotne, ma duże znaczenie zarówno dla samego ucznia, jak i nauczyciela. Nauczyciel gromadzi informacje poprzez:

- obserwację uczniów,
- ustnie sprawdzanie wiadomości i umiejętności uczniów,
- prace pisemne np. dłuższe wypowiedzi ciągłe,
- ćwiczenia sprawdzające w kartach pracy i przygotowane przez nauczyciela.
- analizę wytworów ich pracy,
- zadania praktyczne,
- rozmowy i wywiady,
- indywidualne karty badania umiejętności (sprawdziany diagnozujące),
- testy.

Na początku nauki w klasie I nauczyciel przeprowadza diagnozę, której celem jest sprawdzenie, jak uczniowie rozpoczynający naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej opanowali podstawowe umiejętności i sprawności niezbędne do realizacji podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej. Diagnoza ta składa się z testu sprawdzającego w formie kart diagnozujących. Wynik diagnozy nauczyciel poddaje analizie, a jej wyniki przedstawia rodzicom.

Pod koniec pierwszego etapu edukacyjnego nauczyciel przeprowadza testu kompetencji dla klas III. Wyniki testu zostają poddane analizie i przekazane rodzicom.

Informacje o osiągniętych wynikach nauczyciel dokumentuje za pomocą:

- teczek uczniowskich zawierających wytwory pracy dzieci, arkusze testów, sprawdzianów i kart badania umiejętności,
- zapisów ocen i uwag w dzienniku elektronicznym,
- arkuszy ocen,
- świadectw.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów w edukacji wczesnoszkolnej

1. Czytanie (tempo, technika, rozumienie)-sprawdzone jest na bieżąco na podstawie wyrazów, zdań, tekstów czytanek i wierszy, poleceń do zadań, lektur, artykułów i innych zapisów towarzyszących realizacji treści edukacyjnych oraz na podstawie kart czytania ze zrozumieniem. Tempo i technikę czytania sprawdzana jest pod koniec roku szkolnego wystandaryzowanym jednominutowym testem J. Konopnickiego.
2. Pisanie (tempo, precyzja, poprawność) liter, wyrazów i zdań form wypowiedzi sprawdzane jest w codziennych sytuacjach szkolnych analizując ćwiczenia w podręczniku i kartach pracy, stosując przepisywanie tekstu, a także pisanie z pamięci i ze słuchu, przy ćwiczeniach redakcyjnych. Ponadto w styczniu i w czerwcu sprawdza się tempo pisania stosując jednominutowa próbę pisania wyrazu „domek”.
3. Mówienie, słuchanie, wiedza o języku - sprawdzone na bieżąco na podstawie wypowiedzi ucznia dotyczących ilustracji, historyjek obrazkowych, własnych przeżyć i doświadczeń, przeczytanych tekstów oraz ćwiczeń zawartych w podręczniku i kartach pracy.
4. Wiadomości i umiejętności matematyczne sprawdzane są na bieżąco na podstawie analizy ćwiczeń w podręcznikach i kartach pracy jak również na podstawie przeprowadzonych sprawdzianów, testów i zadań w kartach kontrolnych uczniów.

5. Znajomość środowiska społeczno - przyrodniczego oraz zagadnień i z zakresu edukacji etycznej i zdrowotnej sprawdzane są na bieżąco na podstawie wypowiedzi uczniów w trakcie omawiania treści, podczas obserwacji uczniów w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych , jak również w wyniku analizy ćwiczeń w podręcznikach i kartach pracy, jak również na podstawie przeprowadzonych sprawdzianów i testów oraz zadań w kartach kontrolnych uczniów.
6. Wiadomości i umiejętności plastyczne, techniczne, muzyczne sprawdzane są na bieżąco w odniesieniu do działań twórczych uczniów. Zwraca się tu szczególną uwagę na zaangażowanie, zdolności i predyspozycje uczniów.
7. Wiadomości i umiejętności informatyczne sprawdza się na bieżąco w odniesieniu do ćwiczeń praktycznych z komputerem.
8. Sprawność fizyczną sprawdza się podczas ćwiczeń gimnastycznych, zabaw ruchowych, gier zespołowych realizowanych w klasie, sali gimnastycznej, placu zabaw, boisku sportowym, testy sprawnościowe.

Sposoby informowania uczniów i ich rodziców o indywidualnych osiągnięciach

- Wymagania edukacyjne i szczegółowe warunki i sposób oceniania przedstawiane są uczniom i rodzicom na początku roku szkolnego, a fakt ten jest odnotowany w dzienniku zajęć lekcyjnych, a dodatkowo potwierdzony podpisem rodzica na liście obecności.
- Informacja na temat wymagań edukacyjnych śródrocznych i rocznych obejmuje zakres wiadomości i umiejętności z poszczególnych edukacji i uwzględnia poziom wymagań z poszczególnych edukacji dla danej klasy oraz kryteria oceny zachowania. W odniesieniu do oceny bieżącej nauczyciel przekazuje informacje na temat wymagań w skali ocen 1-6. W odniesieniu do oceny zachowania nauczyciel przekazuje rodzicom informacje o zakresie prowadzonych obserwacji w skali .
- Ocenianie ucznia jest jawne i odbywa się na bieżąco w klasie według przyjętych zasad, podczas wielokierunkowej działalności ucznia. Nauczyciel sprawdza wykonywane prace, chwali za wysiłek, za chęć, za pracę. Nagradza uśmiechem, pochwałą, gestem oraz wskazuje, co uczeń powinien zmienić, poprawić czy wyeksponować. Podkreśla, więc osiągnięcia ucznia, ale nie porównuje go z innymi uczniami.
- Sprawdzone i ocenione prace kontrolne, sprawdziany, testy, dyktanda, prace samodzielne, prace plastyczne itp. uczeń i jego rodzice otrzymują do wglądu. Ocena zaś zostaje wpisana do dziennika elektronicznego.

- Informacje o postępach ucznia w nauce i pracy rodzice uzyskują podczas kontaktów indywidualnych z nauczycielem, podczas zebrań z rodzicami organizowanymi zgodnie z kalendarzem szkolnym.
- Uczniowie z dysfunkcjami podlegają ocenianiu z uwzględnieniem ich możliwości w danym zakresie na podstawie opinii/orzeczenia z P.P.P. oraz indywidualnych obserwacji nauczyciela.
- Z oceną śródroczną rodzice / opiekunowie/ zapoznają się na podstawie zapisu w dzienniku elektronicznym, a zapoznanie się z nią potwierdzają w formie elektronicznej przez wiadomość w e - dzienniku.
- Na siedem dni przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej, nauczyciel – wychowawca jest zobowiązany poinformować ucznia i jego rodziców o przewidywanej dla niego ocenie opisowej zachowania i ocenie z poszczególnych edukacji oraz o ocenie z religii. Informacja ta jest przekazana w formie elektronicznej przez e - dziennik, a zapoznanie się z nią potwierdzają rodzice (opiekunowie) dziecka również w formie elektronicznej przez wiadomość w e - dzienniku.

Na zakończenie roku szkolnego uczeń może zostać nagrodzony:

- dyplomem,
- nagrodą książkową.

Informacje dodatkowe

1. Inne zagadnienia, które nie zawiera niniejszy dokument są regulowane w oparciu o statut szkoły
2. Obowiązujący system oceniania będzie podlegał systematycznej ewaluacji w związku z czym, dopuszcza się możliwość korekty zapisów. O dokonanej korekcie nauczyciel informuje uczniów i rodziców.

